

Briselē, 2021. gada 29. janvārī
(OR. en)

5623/21

SOC 42
EMPL 30
ECOFIN 71
EDUC 22

PIEZĪME

Sūtītājs:	Nodarbinātības komiteja un Sociālās aizsardzības komiteja
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Padomes ieteikuma par ilgstošu bezdarbu īstenošana: svarīgākie vēstījumi – <i>EMCO</i> un <i>SPC</i> svarīgāko kopīgo vēstījumu apstiprināšana

Pielikumā apstiprināšanai pievienoti Nodarbinātības komitejas un Sociālās aizsardzības komitejas svarīgākie vēstījumi par to, kā tiek īstenots Padomes 2016. gada 15. februāra Ieteikums par ilgstošo bezdarbnieku integrāciju darba tirgū.

Pielikums *EMCO* un *SPC* svarīgākajiem vēstījumiem par Padomes 2016. gada 15. februāra Ieteikuma par ilgstošo bezdarbnieku integrāciju darba tirgū īstenošanu ir pieejams dokumentā 5623/21 ADD 1.

Pastāvīgo pārstāvju komiteja tiek aicināta ieteikt Padomei apstiprināt Nodarbinātības komitejas un Sociālās aizsardzības komitejas svarīgākos vēstījumus par to, kā tiek īstenots Padomes 2016. gada 15. februāra Ieteikums par ilgstošo bezdarbnieku integrāciju darba tirgū

EMCO un SPC kopīgi veikta Padomes ieteikuma par ilgstošo bezdarbnieku integrāciju darba tirgū pārskatīšana

Nodarbinātības komitejas un Sociālās aizsardzības komitejas svarīgākie vēstījumi

Padomes ieteikuma par ilgstošo bezdarbnieku integrāciju darba tirgū trešā pārskatīšana notika 2020. gada 30. novembrī. Tā kā ieteikumā *EMCO* ir aicināta attiecībā uz sociālo pakalpojumu un ienākumu atbalsta nodrošināšanu ieteikuma īstenošanu pārraudzīt ciešā sadarbībā ar *SPC*, abas komitejas minēto trešo pārskatīšanu veica kopīgi.

2020. gada pārskatīšanā izskatīja Covid-19 krīzes ietekmi uz ilgstošiem bezdarbniekiem un nodarbinātības un sociālo dienestu atbildes pasākumus integrētu pakalpojumu nodrošināšanai. Galvenie mērķi bija parādīt, kā dalībvalstis ir risinājušas ilgstošu bezdarbnieku problēmas, ar kurām tie saskārās ekonomiskās krīzes sākotnējās stadijās, un pasākumus, kas īstenoti, lai novērstu ilgstoša bezdarba pieaugumu, kā arī iespējamus ceļus uz atveseļošanu. Lai gan politikas reakcija saistībā ar Covid-19 attiecībā uz nodarbinātības un sociālajiem dienestiem dalībvalstīs ir dažāda, pārskatā tika konstatētas dažas kopīgas iezīmes.

Attiecībā uz nodarbinātības dienestiem Covid-19 krīze visnelabvēlīgāk skāra individualizēto konsultēšanu jeb profila noteikšanu, kā arī piekļuvi pakalpojumiem un to pieejamību. Vismazāk tika skarta reģistrēšana un integrētu pakalpojumu sniegšana (attiecīgi 14 un 16 dalībvalstis ziņoja, ka uz katru no šīm funkcijām nav bijusi nekāda ietekme). Daudzas dalībvalstis ziņoja par centieniem veselības un drošības apsvērumu dēļ vismaz daļu no nodarbinātības atbalsta ilgstošiem bezdarbniekiem pārceļt tiešsaistē. Tomēr šo pārmaiņu rezultāti ir bijuši neviennozīmīgi, tostarp tādēļ, ka ilgstošiem bezdarbniekiem un neaktīviem cilvēkiem, jo īpaši tiem, kam ir vajākas IKT prasmes, ir nevienlīdzīga piekļuve tiešsaistes pakalpojumiem. Turklāt, ņemot vērā to, ka aizvien vairāk cilvēku reģistrējas nodarbinātības pakalpojumiem, un darbinieku ierobežotās spējas, dažas dalībvalstis ziņoja arī, ka, nodrošinot darbiekārtos un atbilstošus pakalpojumus, nodarbinātības dienesta darbiniekiem ir tendence augstāku prioritāti piešķirt tiem cilvēkiem, kuri par bezdarbniekiem kļuvuši nesenāk, jo pastāv lielāka iespēja, ka viņi atradīs darbu.

Attiecībā uz sociālajiem dienestiem pārskatīšana parādīja, ka pandēmija ir negatīvi ietekmējusi pakalpojumu sniegšanu, jo īpaši tādu pakalpojumu sniegšanu, kam nepieciešama personiska saskare. Lai gan atbalsts cilvēkiem visneaizsargātākajā stāvoklī ir zināmā mērā saglabāts, tas tika vērsts galvenokārt uz piekļuvi sociālās palīdzības pabalstiem un uz šo pabalstu sniegšanas nepārtrauktību. Dažas dalībvalstis kā vienu no prioritārām mērķa grupām norādīja minimālā ienākuma saņēmējus. Šķiet, ka vismazāk tika skarta pakalpojumu reģistrēšana un integrēšana (18 dalībvalstis ziņoja, ka uz abām šīm funkcijām nav bijusi nekāda ietekme). Dažas dalībvalstis īstenoja papildu centienus uzlabot piekļuvi pabalstiem (piemēram, atvieglinot piekļuves nosacījumus, atceļot maksas, veicot informēšanas kampaņas vai izmantojot digitālus instrumentus).

Visbiežāk negatīvi tika skarta informēšana, individuālā konsultēšana vai profila noteikšana, kā arī pakalpojumu nepārtrauktība. Tomēr tika ziņots par dažiem labas prakses piemēriem sociālās aktivizācijas programmas ietvaros (piemēram, tika uzturēta iknedēļas saskarsme ar saņēmējiem, izmantojot dažādus sociālo mediju tīklus vai mudinot brīvprātīgo darbības, lai palīdzētu visneaizsargātākajiem iedzīvotājiem).

Vairāk nekā puse dalībvalstu plāno izmaiņas valsts nodarbinātības dienestu (VND) administratīvajos procesos, jo īpaši virzību uz tiešsaistes risinājumiem un pakalpojumu vēl lielāku integrēšanu. Gandrīz visas dalībvalstis savos VND vai ārpus tiem ir noteikušas vienotu kontaktpunktu, kas varētu atvieglināt ilgstošiem bezdarbniekiem sniegtā atbalsta un piedāvājumu koordinēšanu. Tajā pašā laikā tas varētu sniegt ieguldījumu izvērstāku partnerību veicināšanā starp VND un sociālajiem dienestiem, lai nodrošinātu sociālās aktivizācijas programmas un citas iniciatīvas, ar kurām apvieno nodarbinātības un sociālā atbalsta elementus. Tomēr tādas izvērstākas partnerības, kas ietver kopīgus mērķus un visaptverošus pasākumus un pakalpojumus, vēl aizvien ir diezgan retas. Vienotā kontaktpunkta pieejas stiprināšana var palīdzēt pārvarēt aizvien pieaugošo spiedienu uz pakalpojumu sniedzējiem. Individuālo pieeju stiprināšana daudzkrāšu šķēršļu pārvarēšanai ceļā uz integrāciju darba tirgū var palīdzēt novērst ilgstoša bezdarba turpmāku pieaugumu. Tam ir vajadzīga pastiprināta sadarbība starp nodarbinātības un sociālajiem dienestiem. Lai atbalstītu šo procesu, dalībvalstis tiek mudinātas vēl vairāk balstīties uz savstarpējas mācīšanās programmām, jo īpaši iesaistot gan VND, gan sociālos dienestus.

Lielākā daļa dalībvalstu ir palielinājušas līdzekļu apjomu, ar ko pašreizējās krīzes kontekstā risināt ilgstoša bezdarba un neaktivitātes problēmas. Tas ietvēra tūlītēju reaģēšanu, īpašu uzmanību pievēršot tiešsaistes pakalpojumu pastiprinātai izmantošanai, mērķa grupu paplašināšanai un neaizsargātajām grupām. Daudzas dalībvalstis vēl joprojām ir šādu pasākumu (piemēram, pasākumu, ar ko uzlabo digitālās prasmes) plānošanas vai ieviešanas procesā, tostarp savu atvēršanos un noturības plānu ietvaros.

Plaši tika minēta arī neskaidrība par pašreizējās krīzes ilgtermiņa ietekmi uz atbalstu ilgstošiem bezdarbniekiem, ņemot vērā pašreizējo uzsvaru uz reaģēšanu galvenokārt uz tūlītējām krīzes sekām saistībā ar darbvietu zudumu un nodarbinātības saglabāšanu. Šādos apstākļos politikas īstenošanas centienos vidējā termiņā un ilgtermiņā būs jāpievēršas to programmu un pasākumu pabeigšanai, kas tika pārtraukti vai atlikti Covid-19 pandēmijas dēļ, kā arī ilgstošiem bezdarbniekiem paredzētā pakalpojumu kopuma mērķtiecīgai atlasei un to integrētai sniegšanai.

Uzraudzība saistībā ar ieteikumu par ilgstošo bezdarbu balstās arī uz kvantitatīviem datiem, kas tiek apkopoti ar dalībvalstu atbalstu. Jaunākā (trešā) pilnā datu vākšanas kārtā, kas pamatojas uz *EMCO* izstrādāto rādītāju satvaru, notika 2019. gadā (rezultātu apkopojums pievienots šiem galvenajiem vēstījumiem). Veicot šo uzdevumu, galvenā uzmanība tiek pievērsta līgumu par integrāciju darbā nodrošināšanai, sasniegtajiem nodarbinātības rezultātiem un to ilgtspējības līmenim. Lai gan 2019. gadā 14 dalībvalstīs tika aptverti vismaz 95 %, 8 dalībvalstīs vismaz vienai no trim personām, kas reģistrējušās 18 mēnešus vai ilgāk, nebija līguma par integrāciju darbā. Uzraudzības rādītājus, kas rāda līgumu par integrāciju darbā lietotāju stāvokli divpadsmit mēnešus pēc tam, kad viņi sākuši darbu, var aprēķināt tikai attiecībā uz 16 valstīm. 2019. gada rezultāti liecina, ka 46,5 % līgumu par integrāciju darbā lietotāju, kuri 2018. gadā pārstāja būt bezdarbnieki, jo atsāka darbu, 12 mēnešus vēlāk joprojām bija nodarbināti (ne vienmēr tajā pašā darbā); salīdzinājumā ar 50,1 % no tiem, kuri pārstāja būt bezdarbnieki 2017. gadā, kas liecina par lejupslīdi. Kopumā dalībvalstis tiek mudinātas veikt papildu pasākumus, lai uzlabotu datu vākšanas kvalitāti un pilnīgumu, un uzlabot savas spējas uzraudzīt cilvēkus pēc tam, kad viņi pārstājuši būt bezdarbnieki.